

Ivan TOMIĆ, asistent
Pravni fakultet Sveučilišta u Mostaru
ivan.tomic@pf.sum.ba

UDK: 342.924
Pregledni znanstveni rad
Primljen: 21. 3. 2020.
Prihvaćen: 8. 6. 2020.

TUMAČENJE, PRAVNE PRAZNINE I NAČELO ZAKONITOSTI

Sažetak: U članku autor analizira odnos između tumačenja, pravnih praznina i načela zakonitosti. Tumačenje je jedna od faza u primjeni pravne norme. Pravne norme propisane su apstraktno za neodređen broj slučajeva. Stoga se pri primjeni pravne norme, kao prethodni zahtjev, javlja zahtjev za tumačenjem. Zadatak je tumača utvrditi moguća značenja pravne norme i primijeniti ono značenje koje najbolje odgovara u konkretnom slučaju. U pravnoj znanosti razvijena su određena pravila, metode tumačenja koje se primjenjuju u postupku tumačenja. Postupak tumačenja najčešće zahtijeva primjenu više metoda kako bi se utvrdilo koje je od mogućih značenja najbolje primijeniti. Međutim, osim potrebe utvrđivanja značenja pravne norme, ponekad se u pravnom sustavu pojavljuju takvi slučajevi koji predstavljaju pravnu prazninu. U tim slučajevima tumač treba tumačenjem dostvoriti postojeću pravnu normu kako bi bila primjenjiva, a da istodobno ne povrijedi načelo zakonitosti. Načelo zakonitosti bilo je predmetom razmatranja i pred Europskim sudom za ljudska prava. Autor u radu predlaže primjenu diskrecijskih ovlasti od suca pod uvjetom da takve diskrecijske odluke ostanu u okvirima načela zakonitosti.

Ključne riječi: tumačenje, metode tumačenja, pravna praznina, načelo zakonitosti, Europski sud za ljudska prava.

1. Uvod

Pravni poredak sadrži mnoštvo međusobno povezanih pravnih normi. Zadatak je tumača primijeniti mnogobrojne i raznovrsne pravne norme u konkretnom slučaju. Iako se na prvi pogled može činiti da se radi o jednostavnom zadatku, analizom bilo kojeg predmeta dolazi se do drukčijeg zaključka. Da bi se pravna norma primijenila, kao prethodni korak u njezinoj primjeni potrebno je izvršiti tumačenje. Dakako, ponekad će biti lako protumačiti pravnu normu, ali u teškim slučajevima trebat će primijeniti različite metode, argumente i tehnike da bi se utvrdio i odabrao smisao pravne norme koji je najbolje upotrijebiti.